

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca; ako je ta dan nedelja ali praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto s prilogo »Domači Prijatelj« 2 goldinarja. — Priloga izhaja 10. in 30. dan v mesecu.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Leto XVI.

V Celovcu, 16. februarja 1897.

Štev. 5.

Vabilo.

Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem napravi sledeča

javna shoda:

V nedeljo dné 21. febr. ob 3. uri popoldne v gostilni g. J. Brica p. d. Buča v Libelčah.

V nedeljo dné 21. febr. ob 3. uri popoldne v Tinjah.

Dalje se bode vršil

volilen shod

v nedeljo dné 21. febr. dopoldne po sv. maši ob 10. uri

pri Mezeju v Ličji vasi.

Razgovarjalo se bo:

o prihodnjih volitvah za državni zbor. Druge potrebne shode naznanimo po posebnih vabilih.

Ker se bode na teh shodih govorilo o jako važnih stvaréh, s posebnim ozirom na prihodnje državnozbornske volitve, naj se ga udeležijo v velikem številu vsi udje in volilci ter po njih vpeljani slovenski rodoljubi, ktere na te shode najljubše vabi odbor.

Slovenci! Kako bomo volili?

V nekterih dnéh že bode stopili na volišče, da izvolite volilne može, kteri bodo pozneje izbirali državne poslance. Da je dolžnost vsakega katoličana, udeleževati se volitev in s svojim glasom pripomagati pravični, dobri stvari, pravim krščanskim možem do zmage, to ste slišali ali brali v prelepem pastirskem listu vseh avstrijskih škofov. Višji pastirji sami tam razlagajo, kako naj volite, komu zaupajte ter mu dajte svoj glas. Slovenci smo bili vedno zvesti svoji veri, udani svojim višjim pastirjem; pokažimo to tudi sedaj v burnem volilnem času, poslušajmo sedaj lepe besede škofov in se po njih ravnamo!

To zahteva od nas že naša korist. Povsod se čuti, povsod se toži, kako nastajajo vedno slabši časi za vse, kako zlasti od dné do dné bolj in bolj propada kmetski stan. Vedeti pa moramo, da tem slabim časom so krivi slabi ljudje, slabi nauki, kakoršne nam je vsiljeval in jih še vedno vsiljuje liberalizem, naj se potem privrženci njegovi imenujejo liberalci, nacijonalci, bauernbundarji, fortštrlarji, itd.

Kako priti do boljših časov, za to nam kažejo pot naši milostljivi škofje. Krščansko ljudstvo ima veliko moč. To moč naj pokaže pri volitvah s tem, da glasuje le za prave krščanske, da Slovenci posebno glasujejo le za prave slovenske može, ki bodo vsikdar dali Bogú, kar je božjega, cesarju, kar je cesarjevega, pa tudi národu, ljudstvu, kar je njegovega!

Torej Slovenci! Kako bomo volili? Tako, kakor nas učijo naši višji pastirji v prekrasem svojem pastirskem listu, tako, kakor spoznamo sami za prav, kakor zahteva od nas naša korist in blagor. Voliti moramo tako, kakor se nam spodobí kot katoličanom, kot Slovencem!

Ne bomo pa, in noben Slovenec, noben katoličan ne smé tako voliti, kakor zahtevajo in pišejo nam nasprotni liberalni in nacijonalni listi; ne tako, kakor zahtevajo in učijo liberalno-nemškutarski govorniki na svojih „bauerntagih“.

Slovenci! Volite vsi, volite dobre, volite le prave krščanske, slovenske može. Vsak naj stori svojo dolžnost; nobeden ne izostani od volitve, vsi volite složno in naša stvar bode imela lep uspeh! Zató na delo! Naši časi so resni, zahtevajo celih mož, zahtevajo, da vsak stori svojo versko in národno dolžnost.

Gledé volitev samih ravnajte se strogo po tem, kar smo vam razložili v predzadnji številki; posebno pe opozarjamo še na sledeče:

Volitev je prosta! Zató se ne dajte strahovati od nikogar, ne dajte se zapeljati, marveč glasujte tako, kako vam ukazuje vaše prepričanje, vaša vest!

Volitev je javna! Zató smete biti navzoči pri glasovanju. Ne dajte se odpraviti, kakor se je zgodilo zadnjič, iz volilne sobe.

Pridite ob pravem času volit, ne zamudite ure! Pazite natanko, kdaj se vrši volitev za V. (splošno), kdaj za IV. (kmečko) kurijo.

Ne odidite prej, nego je volitev končana. Če

je treba ožje volitve, morajo biti vsi naši zopet navzočni!

Volili bode in sicer eden in isti dan najprej za V. kurijo in potem takoj za IV., kakor je naznanjeno po občinah. Opomnimo, da smejo volilni može IV. kurije biti izvoljeni tudi za V. kurijo. V IV. kuriji pa se za volilne može ne smejo postaviti taki volilci, kteri imajo volilno pravico samo v V. kuriji, marveč le taki, ki imajo volilno pravico tudi v IV. (kmečki) kuriji. Na to povsod pazite, da ne bo kakih zmešnjav.

Nasprotniki so strastno pri delu. Na vseh koncih in krajih pritiskajo na nas. Po slovenskih krajih, posebno v celovškem in velikovškem okraju, dela na vso sapo „bauernbund“, da bi zbegal ljudi, t. j. tista zveza, pri kteri skoro nič ni pravih kmetov, tem več pa „paverskih gospodov.“ Kako nasproten je bauernbund naši sv. veri in Slovencem, to je pokazal že neštevilokrat, to kaže malone v vsaki številki njegov list „Bauernzeitung“. Da bi več ljudij zvalil na svoje limanice, začel je razdajati „bauernbund“ tudi slovenska vabila za svoje shode. S tem pa je sam najbolj pokazal, da je slovenščina, za ktero se potegujemo, na Koroškem potrebna! Bodimo torej tudi mi odločni; vsak delaj z vsemi močmi v svojem okraju, vsak stori svojo dolžnost, vsak pridi volit. Le tako smemo pričakovati kaj uspeha! Z Bogom — srčno in neustrašeno v boj!

Prvotne volitve

v slovenskih občinah celovškega okrajnega glavarstva se vršijo:

Občina:	Dan:	Občina:	Dan:
Kriva Vrba	20. febr.	Poreče	26. febr.
Bilčovec	20. "	Svetna ves	26. "
Vesca	20. "	Slov. Plajberg	26. "
Šmarjeta v Rožn	20. "	Bistrica	27. "
Zrelec	21. "	Blatograd	27. "
Zihpolje	21. "	Sele	27. "
Borovlje	21. "	Šmartin pri Celovcu	28. "
Otmanje	21. "	Dholica	1. marca
Trdnja ves	23. "	St. Tomaž	1. "
Grabštanj	24. "	Medgorje	2. "
Hodiše	24. "	Škofiče	2. "
St. Rupert	24. "	Gospa Sveta	3. "
Medborovnica	24. "	St. Peter pri Celovcu	3. "
(Glinje)	24. "	lovcu	3. "
Kotmara ves	25. "	Radise	3. "
Pokrče	25. "	Vetrinj	3. "
Podljabelj	25. "		

Podlistek.

Tine in Barigeljc.

X.

(Barigeljc poroča Tinetu o shodu v Borovljah)

Šmencejte, tako veselo me pa Franca še ni sprejela, odkar sva udana. Tako me je cmoknila pri sprejemu, da mi je skoraj pol lica odgriznila. Teško me je že pričakovala. Bala se je za-me. Ni me rada pustila od doma, pa ker sem rekel, da moram, pa moram na shod v Borovlje, me je vendar pustila. Meni se je zdelo, da bi bila tudi ona šla rada pogledat v Rožno dolino. Veš, bala se je pa le zato, ker je zvečer zvedela, da so bili na Rudi „bauernbundarji“ hudi, kakor sršeni, in da ni dosti manjkalo, da bi bili dva gospoda duhovna naklestili. Mislila si je, če Barigeljc kje na poti s temi vkup trešči, potem je zgubljen. Videl sem jih, te omikance v Sinči vesi na kolodvoru. Omiko ali „kulturo“ so nosili na hrbtu v košu, ki je bil pa raztrgan. Zato je pa tudi na Rudi niso mogli imeti, ker jim je po poti ušla iz koša. Ali, ljubi Tine, kmetov med njimi nisem zapazil, ampak same tiste „paverske gospode“, ki pred volitvami kmeta dobro poznajo in mu tudi rečejo „gospod kmet“ in mu roko stiskajo; po volitvi je pa „bindišer toker her, bindišer toker hin“. Kmetov, to je pravih kmetov, ti lisjaki več ne dobijo na svoje limanice, ampak le take, kterim že boben poje.

Naj Ti zdaj povem, kako je bilo v Borovljah.

Ko sem prišel v prostorno izbo, kjer je imelo zborovanje biti, je bilo že vse natlačeno polno. Ravno prav za Barigeljca; ga vsaj vsak ne bo videl, sem si mislil. Zlezal sem v zadnji kotiček in poslušal govornike. Dva govornika, ki sta prav iz srca v srce poslušalcev govorila, sta bila že končala. Veš, stisnjen sem bil v kotičku in ker nisem hotel, da bi me kdo spoznal, se še dihati nisem upal. Ali mislil sem si le, ko bi le kakšno vmes zapeli, da bi človek se malo odpočil, ker vedno poslušati in zraven misliti, je za Barigeljca le prehudo. On je preveč muhast in zato ne more tako dolgo resen biti. Posebne tolažbe pa nisem imel, ker ni bilo nič naznanjeno, da nas bo kdo kratkočasil. Vzdigne se tretji govornik. Veš, to so tisti gospod kaplan iz Celovca, ki si Ti rekel, da bi jih tri dni poslušal. No, to Ti rečem, tako jim je beseda tekla, kakor kedar se naša Bistrica prav spusti v tek. Vsi kmetje so odobrvali govor in prav glasno pritrjevali. Eden izmed poslušalcev, s prav špičasto brado, ki je bil prej hud liberalci in poznejši hud nemškutar, pa se je med govorom tega gospoda spreobrnil v „slovenskega naprednjaka“, ter je temu gospodu pomagal. Kakor sem po govoru pozneje zvedel, je bil to Košičev Pepček iz Svetne vasi. Veš, če Ti rečem, da je gospodu pomagal, mislim s tem, da jim je ngovarjal. In vendar jim je pomagal. Ko so na pr. začeli: „Liberalci pravijo...“ je hitro Pepej se oglasil, „da to ni res“, pa gospod kaplan so ga kar naenkrat, kakor pravimo, „poteftali“. Eden od kmetov, ki je zraven mene stal, mi je pozneje rekel: „No ta kapvan so mu jih pa povedali. Takih menda še ni slišal!“

Tacega „heca“ pa še nikoli ni bilo. Jaz se nisem več let tako smejal, kakor takrat. To je gotovo, da so ta gospod kaplan izvrsten govornik, ali ko bi jim Krasnikov Jožek ne bil pomagal, ne bi bili mogli toliko in tako lepo in živo mu povedati, kakor pri tem shodu. Zato bi jaz, ko bi imel moč, nasvetoval, da bi k našim shodom zmeraj Krasnika povabili. Govorniki lahko več povejo, ker jih on med govorom opominja, kaj imajo še povedati in poslušalci imajo tudi lepo zabavo.

Po tem res dobrem govoru je govoril še jeden gospod prav lepo in tako prepričevalno, da je še celó eden nasprotnih učiteljev po zborovanju rekel: res je, prav ima gospod.

Seveda se je moral h koncu še oglasiti Košičev Pepček. On se je gotovo v Srbiji otrobe vezati učil. Pa to mora vendar danes reči, da ta njegov nauk je bil zastonj in jaz bi mu bil rad povedal, da ravno tako njegov govor. Mešal je svojo slovenščino s hrvaškim in nemškim jezikom. Vpletal je v svoj govor zmeraj tisti „ije“. On ne reče: „Svetna ves“, ampak „Svijetna ves“. Ko bi bil namestu tistega „ije“, večkrat ponavljal tisti „i-a, i-a“. kakor znana žival, ki ima dolga ušesa, pa se iz jasli pita, bi bil še večji „hec“.

Najbolj se je odrezal g. Krasnik, ko je s posebnim poudarkom zatrjeval, da dosedanji borovljski poslanec Ghon „fige dela“ — svojim volilcem! S tem je vsaj nehoté zadel pravo!

Da se mu pa je vse smijalo, to si, ljubi Tine, lahko misliš. Ko je bilo kmalu potem, ko je dobil Pepček svoj „tuš“, po kterege se je s svojim konjičkom pripeljal, končano, šel je Pepček iz

Zahtevajte po vseh gostilnah „Mir“!

V velikovškem okraju se vršijo:

Red. št.	Občina	Dan volitve	Čas volitve v V. kuriji	Čas volitve v IV. kuriji (kmetske občine)	Število volilnih moč
1.	Globasnica	18.)	1/2 10.—12.	1/2 2.—1/2 3.	3
2.	Važenberg	19.)	9.—10.	12.—1.	6
3.	Bistrica	19.)	1/2 11.—1/2 1.	2.—4.	6
4.	Puščica	19.)	11.—12.	1.—1/2 3.	3
5.	Grebinj	20.)	8.—10.	12.—2.	8
6.	Velkovec(ok.)	20.)	8.—10.	11.—1/2 12.	2
7.	Ruda	20.)	1/2 9.—11.	1/2 1.—1/2 3.	4
8.	Libuče	20.)	9.—11.	1.—3.	4
9.	Švabek	22.)	8.—9.	1/2 10.—1/2 11.	1
10.	Blato	22.)	9.—11.	1.—2.	4
11.	Jezerko	22.)	9.—10.	10.—11.	2
12.	Tinje	22.)	9.—10.	11.—12.	2
13.	Libeliče	23.)	1/2 9.—11.	1/2 1.—1/2 3.	5
14.	Bela	23.)	1/2 9.—10.	11.—12.	6
15.	Št. Peter	23.)	9.—10.	11.—12.	3
16.	Guštanj	24.)	9.—11.	1.—2.	3
17.	Ovbre	24.)	9.—10.	11.—12.	4
18.	Črna	24.)	9.—11.	2.—3.	4
19.	Žitara ves	25.)	9.—10.	12.—1.	4
20.	Možica	25.)	9.—11.	1.—2.	2
21.	Tolsti vrh	25.)	9.—11.	2.—3.	3
22.	Galicija	25.)	9.—10.	11.—12.	3
23.	Prevalje	26.)	8.—12.	2.—4.	11
24.	Dobrla ves	26.)	1/2 9.—10.	12.—1.	6
25.	Kotlje	26.)	10.—12.	1.—2.	2
26.	Rikarja ves	26.)	10.—12.	1.—2.	4
27.	Št. Kancijan	27.)	10.—12.	1.—2.	3
28.	Št. Danijel	27.)	11.—1/2 12.	1.—2.	2
29.	Djekše	27.)	11.—12.	1.—2.	4

V slovenskih občinah beljaškega okraja:

Red. št.	Občina	Dan volitve	Čas volitve v V. kuriji	Čas volitve v IV. kuriji (kmetske občine)	Število volilnih moč
1.	Vrba	17.)	8.—9.	9.—10.	2
2.	Pontabelj	17.)	10.—11.	11.—12.	2
3.	Lipalja vas	17.)	10.—11.	11.—12.	1
4.	Naborjet	18.)	9.—10.	10.—11.	1
5.	Loga vas	18.)	9.—11.	11.—12.	5
6.	Ukve	19.)	9.—10.	10.—11.	2
7.	Št. Jakob	19.)	9.—12.	12.—1.	7
8.	Rožek	20.)	8.—11.	11.—12.	4
9.	Zabnice	20.)	9.—10.	10.—11.	2
10.	Trbiž	22.)	9.—11.	11.—12.	4
11.	Gozdanje	22.)	10.—11.	11.—12.	3
12.	Vernberg	23.)	8.—11.	11.—12.	5
13.	Smerče	23.)	8.—11.	11.—12.	5
14.	Podkloster	23.)	9.—11.	11.—12.	5
15.	Straja vas	24.)	8.—11.	11.—12.	5
16.	Marija na Zili	24.)	8.—10.	10.—11.	3
17.	Bekštanj	25.)	8.—11.	11.—12.	8

Ali smo Slovenci na Koroškem ravnopravni?

(Iz 8. seje deželnega zbora koroškega dne 6. febr. 1897.)

Da Slovenci na Koroškem nismo ravnopravni, in da nam naši narodni nasprotniki, liberalci in nacijonalci, nočejo pripoznati ravnopravnosti, to je pokazal burni razgovor v našem deželnem zboru dne 6. febr. t. l. Nasprotniki naši so ta dan očito pripoznali, da nam hočejo kratiti naše pravice, da nas ne smatrajo za ravnopravne v deželi. Mi pa se iz tega učimo postopati še odločneje ter zahtevati še glasneje svoje pravice! V imenovanji seji je prišlo do sledečega razgovora, ki je bil deloma zelo strasten in buren.

Finančni odsek je predlagal, naj se višji dekliški šoli v Celovcu dovoli letna podpora 500 glđ., pa

dvorane. Oh, kako se mi je smilil. Rad bi bil šel za njim ga tolažit. Kakor mi je eden njegovih sosedov povedal, se je v dvorišču milo zjokal, kopita pobral, ne, on ne, ampak „njegov konjiček“, in šla sta, mi pa smo ostali veseli in tako prepevali, da kar ne morem pozabiti. Kedar bo zopet kak shod v Borovljah ali kje v Rožni dolini, pripeljem tudi svojo Franco k tem vrlim Rožanom. To pa naprej rečem, da sme Jožek Krasnikov le tedaj k zborovanju, če bo tako izvrstno kratkočasil mojo Franco, kakor je Barigelja.

Raznoterosti.

Naš gospod vojak? Iz Tirolskega poroča nek list sledečo dogodbico: Pri neki vaji so imeli vojakji posebno hud dan. Ko se jim je dovolilo, da se smejo malo oddahniti, stopi jeden vojakov k nekemu križu, ki je bil tam zraven, sname svojo kapico, pogleda na križanega Jezusa ter pravi s prav razumljivim glasom: „Moj ljubi Gospod! Ti si bil bičan, s trnjem kronan in na križ prubit, ali pri vojakihi vendar nisi bil!“ Višji in drugi vojaki, ki so te besede čuli, so se seveda čez to odkritosrčnost morali smejati.

Strašen vihar je uničil mesto Never tire v Avstraliji. Vihar je podrl vse hiše, nekatere skoro do tal, ter povzročil velikansko škodo. Seveda se je na tisoče ljudi ponesrečilo. Vihar je trajal štirinajst ur in bil tako silen, da je strgal celo hišno streho in jo nesel sto metrov daleč.

samo s tem pogojem, „da se kot ravnatelj nastavi nemški učitelj.“ (Sedaj opravlja to službo mož, rodom Slovenec, g. prof. J. Apih.)

Branimo se!

Zoper to določbo je govoril poslanec g. Einspieler: „Poročevalec (posl. Umlauf) je rekel, da učitelj slovenske narodnosti ne sme poučevati nemških deklet in biti za voditelja nemške šole. Neverujem, da določujejo pravila višje dekliške šole, da bi to šolo dekleta druge narodnosti ne smela obiskovati. Misliti bi morali, da pri nastavljanju učiteljev vendar ne sme biti merodajna narodnost, ali kako politično mišljenje, marveč le sposobnost (kvalifikacija). In ravno v tem slučaju je voditelj višje dekliške šole jako dober šolnik, ktereга sposobnost so pripoznali na vseh merodajnih mestih, mož, ki se politično nikjer ne pokaže. (Klici: Oho!) Poleg tega omenjam, da je naša dežela dvojezična, in da tudi Slovenci plačujejo deželne doklade. To pa vendar ne gré, da se pri dovoljevanju podpor iz deželnega zaklada napravljajo pogoji, s kterimi se očividno prezira jedna narodnost. Ravno o tej določbi se more rabiti beseda, ki se je izrekla v prvi seji: to je napad na jedno narodnost! Če se prav spominjam, tudi država podpira dekliško šolo; mislim pa, da ni po namenih vlade, če se od države podpirana šola na tak način zlorabi za politične namene. (Klici: Oho! Posl. A. Lemiš: To ravno hočemo zabraniti.) Zato predlagam, da ta dostavek odpade, in da se podpora dovoli brez takega pogoja. Jaz apelujem na pravni čut poslancev, zlasti onih, ki zastopajo tudi slovenske kraje. (Odobranje pri Slovencih.)

Kaj pravijo nasprotniki.

Einspielerju odgovarja več poslancev. Dr. p. l. Metnitz pravi: Mi ne pripadamo stranki, ktere načelo je s Slovenci živeti v boju in sovraštvu; mi nismo oni, ki so boj in sovraštvo zanesli med prebivalstvo, marveč ta boj se je po agitaciji privlekel iz Kranjskega na Koroško. V Celovcu so središče tej slovenski agitaciji ravno učitelji; to agitacijo podpira tudi voditelj dekliške šole. (Posl. Einspieler: To ni res!) Dosedaj je bil vodja učiteljske pripravnice vselej tudi voditelj dekliške šole in ni uzroka, zakaj naj se zdaj ta služba odtegne v vsakem oziru izkušnemu (?) možu. Nismo nasprotniki Slovencev, ali nemška dekliška šola v našem nemškem Celovcu mora imeti nemškega učitelja. (Posl. Einspieler: Saj prof. Apih zna nemški.) Ne dvomim, da zna nemški. Omenim pa, da bi v središču Slovencev, v Ljubljani, s silo odstranili nemške učitelje od slovenskih šol.

Poslanec dr. Art. Lemiš: V prvi seji deželnega zbora koroškega se je mala stvar porabila za to, da se je razgovarjalo o narodnih stvaréh. Jaz sem takrat nekega slovenskega poslanca po seji prosil, naj se samo razgovori o važnih zadevah spravijo v deželni zbor. Mi narodni Nemci želimo, da se vsaki narod narodno razvija, pa povsod so večine in manjšine, in Nemci se morajo n. pr. tudi na nekterih krajih južnega Tirolskega ukloniti Lahom. Tako morajo tudi Slovenci na Koroškem ukloniti se Nemcem. Kar jim gré, morejo zahtevati, ne pa tega, kar jim ne gré. — Voditelj ljudske šole mora biti iste vere, kakor je večina šolskih otrok. Če je ta katoliška, mora biti katolišk, je protestantska, mora tudi voditelj biti protestant. **Kakor v verskem, mora biti tudi v narodnem oziru!** Ker so učenke dekliške šole Nemke, mora biti voditelj Nemeec.

Versko in narodno stališče.

Mil. g. knezoškof so rekli: Odkritosrčno moram reči, da je ta pristavek tak, da bi ga rajše ne videl v predlogu. Če bi bilo res v Ljubljani tako, kakor je rekel dr. Lemiš, bi to za nas še ne bil uzrok, naj to posnemamo. — Mislim, da ne moremo priti do jedinosti, če se postavimo samo le na narodnostno stališče. Ali ima oni gospod

¹⁾ No, no, gospodine Metnic, ta je pa prav plitva! Ta pesen je že tako stara, da se ne čudimo, če jo zvržoli tudi že mladi podžupan celovski! Vprašali bi pa gospoda poslanca, ali ne pozna društva „Südmark“ in „Schulverein“ itd., ki sta najbolj kriva narodnemu prepiru. Ali so mar ta društva ustanovili tudi „kranjski agitatorji“?

²⁾ Navadno trdijo, da samo duhovniki agitujejo. Metnic je z veliko svojo modrostjo pa iztaknil, da so le celovski slovenski profesorji tisti agitatorji, pred kterimi se trese celi nemški svet. Kdo ima prav?

³⁾ V tem grmu tiči zajec. Dobro poznamo gospoda, ki hoče postati tudi voditelj dekliške šole, in zato so se nacijonalci tako vneto potegovali za „nemškega voditelja“.

⁴⁾ Mi le vemo, da se ravno v Ljubljani na zavodih, namenjenih Slovincem, šopirijo nemški učitelji, ki delajo prav nemško-prusovsko propagando!

⁵⁾ Te besede nemško-nacijonalnega voditelja so pač zelo mogočne. Hvala Bogu, da še ni postave, po kteri bi morali prositi slovenski poslanci milostnega dovoljenja pri nemško-nacijonalnih poslancih, ali smejo spregovoriti v deželnem zboru.

⁶⁾ Ta primera ne velja! Ravna naj se po postavi in pravici!

⁷⁾ Bravo! g. dr. Lemiš! Če je to Vaše načelo, potem upamo, da bode te Vi sami zahtevali, naj se na slovenske šole pošiljajo slovenski učitelji, ne pa, kakor sedaj, Nemci!

⁸⁾ Te besede hočemo si dobro zapomniti in g. dr. Steinwenderja ob pravem času nanje opozoriti.

(prof. Apih) potrebno zmožnost in pridnost, to samo mora biti merodajno. Kam sicer pridemo v naši Avstriji? Zato bi zelo prosil, naj se sprejme Einspielerjev predlog, da se oni dostavek izpusti.

Posl. dr. Jožef Lemiš pravi, da je zadosti nemških učiteljev za to mesto in da mora nemška dekleta poučevati nemšk učitelj, da se izgojujejo v pravem „nemškem duhu“.

Posl. dr. Steinwender: Čudno je, da se ti gospodje izpodtikajo nad tem, da se ima ona podpora dovoliti samo s pogojem, da mora biti voditelj Nemeec. V zadujem letu sta bile imenovani dve osebi v šolski upravi. Zoper te dve osebi so protestovali na Dunaju somišljeniki onih, ki so povzročili slovensko gibanje na Koroškem. Če pa mi zahtevamo, da se od dežele podpirani zavod uravna v pravem smislu, t. j. dekliška šola v Celovcu v nemškem duhu, se temu čudijo. Tega Slovenec ne more storiti, ravno tako, kakor protestantski učitelj ne more katoliških otrok poučevati v katoliški veri. Nemci nočejo kratiti pravic Slovencev (?), marveč zahtevajo samo svoje pravice. Vsak poskus, kratiti to pravico, pa bodo odbijali tem odločneje, čim večkrat se bode ponavljal.

Mil. g. knezoškof poudarjajo, da bodo glasovali proti temu, da se odstrani voditelj samo zavoljo tega, ker je Slovenec.

Posl. dr. Artur Lemiš vpraša: Če bi šlo za to, ali naj se za voditelja postavi katolik ali protestant, in bi bila oba jednako sposobna, ali bi bili knezoškof potem zato, da se nastavi protestant?

Mil. g. knezoškof odgovorijo, da se razpravlja sedaj o povsem drugačni podlagi. Tu gré za vero, in izgoja brez vere je po katoliških naukih kratkomalo nemogoča. Drugače je gledé narodnosti. Imeli smo Slovence za učitelje, ali nikoli nismo zapazili, da zlorabijo zgodovino. Učili so vselej v dobrem avstrijskem duhu.

Posl. Einspieler pravi, da noče dalje o tem polemizovati, ker se bode ponudila še večkrat prilika, razpravljati o teh stvaréh. (Steinwender: Iskali bode priliki.) Ne, mi nikoli ne začnemo prepira. Oporekati pa moram odločno načelu: da se morajo manjšine povsod ukloniti večinam. Slovenci tega načela nikoli ne bodedo pripoznali, ker nasprotuje državnim osnovnim postavam.

Beseda c. k. deželnega predsednika.

Dež. predsednik Schmidt-Zabiérow pojasnuje, kako se je razvila višja dekliška šola in poudarja, da je bil upravni svet šole z delovanjem in uspehi prof. Apiha nad vse zadovoljen, bolj kakor s prejšnjimi. O kakih narodnih ozirih pa se nikoli ni govorilo. Govorilo se je danes že mnogo o tem, a vkljub temu se ne sme misliti, da je kdo hotel posloveniti ta zavod. Če je pa tako, in če ni nobenega povoda misliti, da bi se bil hotel šoli dati kak narodni značaj, čemu se potem tako govori, ter se napravlja tako veliko narodno nasprotstvo, kakor se je doslej pokazalo le redkokedaj. **Saj se ravna s tistimi prebivalci naše dežele, kteri ne pripadajo nemški narodnosti, tako, kakor bi ne bili ravnopravni z drugimi deželani.** (Ugovarjanja pri nacijonalcih, pohvala pri Slovencih). Gotovo mi nihče ne bode očital, da hočem tej ali oni narodnosti dati kako večjo prednost; jaz mislim, vsi so Avstriji, in kot taki imajo po obstoječih postavah pravico do veljave. Da mora po načelu večine, ktero sedaj žal prevladuje po svetu, manjšina marsikaj pretrpeti, to je žal res. Vprašanje pa je, ali je potrebno in pametno, da se nasprotstvo v deželi, v kteri sta prebivali dve narodnosti skozi stoletja in največ v miru, poojstruje tako, da se (tako nasprotstvo) že pokaže, če na kaki šoli nastavi slovenskega učitelja, ki, kolikor vem, na pouk nima nobenega upliva. Pouk se določuje od vodstva šole; voditelj izvéde samo to, kar upravni svet sklene in ukaže. Zavoljo tega, ker ta učitelj ni nemške narodnosti, postavljajo ga tukaj kakor strašilo cele dežele; ko dovoljujejo podporo, zahtevajo, da ta učitelj (Apih) ne sme več ostati na tej šoli. Meni pa se je večkrat reklo, da svojo službo opravlja jako dobro. — Mislim in vem, da se danes ne bode kaj drugega sklenilo, kakor to, kar se je predlagalo. Obžalujem pa, da so se razmere na Koroškem tako razvile na način, ki omiki ni prijazen. Obžalujem, da se nasprotstvo, ktero naj bi se zmanjšalo, ne pa povečalo, kaže v naši ubožni deželi. In vendar bi bilo baš tú treba, da se deželni zastop bavi z zboljšanjem gospodarskih razmer, namesto da napravlja tako nasprotstvo, kakoršno se je pokazalo danes. Prosim, da se predlog sprejme brez onega dostavka. (Pritrjevanje pri Slovencih.)

Odgovor nacijonalcev.

Posl. dr. Metnitz pravi, da ne dvomi o velikih zmožnostih prof. Apih-a, a vendar zahteva nemškega voditelja. Potem pogreva staro pesem, da hočejo nacijonalci mir s Slovenci, in nadaljuje:

⁹⁾ Da bi se bil g. predsednik po teh besedah prej dejansko ravnal, marsikaj bi bilo na Koroškem sedaj drugače!

„Zagotavljam, da bodem glasoval vedno za slovensko šolo tam, kjer so sami, ali vsaj večina Slovencev“¹⁰⁾ Nikakor ne mislimo na boj zoper Slovence, skušali bomo se z njimi sprizniti v vseh ozirih. Rekel sem že, da nasprotstvo ne izvira od Korošcev¹¹⁾. V gospodarskem oziru skrbeli bomo vedno tudi za Slovence.

Potem govori zopet dr. Steinwender. Med njegovim govorom pride do burnega prizora. Steinwender namreč reče: „Gosp. prof. Apih je znan kot zelo zmožen mož, pa tudi kot narodni agitator . . .“ — Posl. Einspieler zakliče: „To je laž!“ — Pri tej besedi vskoči Steinwender po konci in s povzdignjenimi pestmi zakriči: „Sie verfluchter . . .“, t. j. Vi prokleti . . .

Poslanec Lemiš zahteva, naj se Einspieler pokliče k redu. Steinwender pravi, da se mu kaj takega še ni zgodilo v njegovem življenju in potem nadaljuje: „Znano je, ne sicer od tukaj, marveč iz Kranjskega in Moravskega, da je prof. Apih odločen narodni agitator.“¹²⁾ Če Slovenci za svoje šole zahtevajo slovenskih učiteljev, nam bode to razumljivo Potem Steinwender po svojem pojasnjuje, odkod je nastal na Koroškem narodni prepir. Po njegovih besedah, so temu krivi seveda samo Slovenci, oziroma „nekteri gospodje“, ki so prišli sem s Štajerskega in Kranjskega. To se je zgodilo zlasti po nekterih duhovnikih, Slovenceh in Nemcih. Žalibog so med nemškimi duhovniki nekteri, kateri za svoje ljudstvo nimajo smisla, marveč hujskajo slovensko prebivalstvo zoper Nemce.¹³⁾ Namesto da knezoškof danes tukaj poučuje nas, naj poučuje rajši svoje mlade duhovnike, da ostanejo lepo doma, skrbijo za pouk in ne hodijo po deželi in sejejo prepir¹⁴⁾. . . . Tako govori še več časa naprej in obira duhovnike, ki se zmenijo kaj za politiko.

Steinwenderju odgovorijo knezoškof: Tudi duhovniki imajo po naših postavah pravico, govoriti o političnih stvaréh. Duhovnik je dolžen, delovati za blagor ljudstva.

Kdo hujska?

Posl. Muri: Današnja debata je zopet pokazala, kako nestrpna je nemško-nacionalna stranka proti Slovincem. Dasi smo tretjina prebivalstva, nas imajo za nekako preklican trop, ki nima pravice, dobiti kako službo, naj ima za to potrebno zmožnost, ali ne. Jaz imam Slovence zato, ker je Slovenec, ravno tako za človeka, kakor Nemca, in se ne sramujem, spoznavati se kot Slovenca. Na ta način pa, kakor se je danes tukaj postopalo, ni mogoče, živeti v miru. Mi se moramo braniti, in ne bode naša krivda, kakor nam vedno podtikajo, da smo hujskači, ako se branimo. Hujskači so tisti, ki koga napadajo, ne pa tisti, ki se branijo! — Reklo se je, da Slovenci v tistih krajih, kjer so v večini, dobijo slovenske predstojnike; to, žal, ni tako. Mi imamo mnogo učiteljev v čisto slovenskih krajih, ki slovenski ne znajo. Zakaj se ti ne odpravijo, če voditelj, ki govori tako dobro nemški, kakor njegov nemški sodeželan, samo za to ne sme ostati na svojem mestu, ker je rodom Slovenec? Konečno se zahvaljujem g. deželnemu predsedniku in mil. knezoškofu za varstvo, ki sta ga nam skazala danes. (Pritrjevanje.)

Poročevalec Umlauf v svoji sklepní besedi pravi, da Nemci s svojo dosedanjo „narodno popustljivostjo“ nič niso dosegli. Ravno narobe! Klerikalci so odstranili „Nemcem prijaznega“ dr. Abuja ter izvolili Grafenauer-ja, ki je že v prvi seji stavil predlog, naj se napravijo tudi slovenski zapisniki.¹⁵⁾

Konečno dež. glavar Goëss zahteva od poslanca Einspielerja, naj prekliče besedo „laž“. Einspieler pa tega ne stori, marveč potrdi, da govorjenje Steinwenderjevo ni bilo resnično.¹⁷⁾

¹⁰⁾ Tudi na te besede bomo od pravem času opomnili g. dr. Metnic-a!

¹¹⁾ To so stare flavze. Poglejte rajši, koliko imate Ne-Korošcev v svoji sredi!

¹²⁾ Čudno pa je, da nihče drug ne vé o tem, kakor Steinwender in njegova stranka. Kako „dobro“ poučeni so ti ljudje, kaže tudi to, da so vedno govorili, da prof. Apih na deklíski šoli uči zgodovino. To ni res, ker zgodovino predava prof. Grillitsch. Naj torej ti gospodje drugokrat zahtevajo bolj zanesljivih podatkov od tistega gospoda.

¹³⁾ To je grdo zavijanje. Niti naša niti nemška duhovščina ne hujska zoper Nemce. Braniti svojo narodnost in potegovati se za njene pravice, pa je vsakega človeka dolžnost!

¹⁴⁾ Mogočen gospod pa je ta Steinwender, ker samo on vé, kaj se spodobi škofom in duhovnikom! Samo, da bi tudi sam pometal pred svojim pragom, pred katerim je nabrane dosti nesnage.

¹⁵⁾ „eine vogelfreie Bande“.

¹⁶⁾ Tako govorjenje je že naravnost predržno! Slovenci ne bomo popraščevali pri celovških kramarjih, koga naj izvolimo za svojega poslanca. Če vam je pa „der deutschfreundliche, arbeitsfreudige“ dr. Abuja res toliko prirastel na srce, zakaj ga pa niste izvolili sami? Saj bi n. pr. dr. Abuja bil ravno tako spreten zastopnik celovške trgovinske zbornice, ali pa še boljši, kakor — recimo — g. Umlauf!

¹⁷⁾ Mi le vprašamo, zakaj dež. glavar ni pozval k redu Steinwenderja, ko je rabil besede „verflucht“, „furch“, itd. Ali so take besede dovoljene Steinwenderju kot „pristnogermskemu“ zastopniku?

Predlog finančnega odseka, naj se dovoli onih 500 glđ. samo s pristavkom, da bódi voditelj Nemece, se sprejme. Proti so glasovali samo mil. knezoškof in poslanci: Einspieler, Gafenauer, Muri, Jan. Huber in Ehrenwerth.

Kiršner, Oraš, Plavec itd., možje, kateri zastopajo tudi Slovence, so glasovali za odsekov predlog, t. j. za to, da Slovenec ne sme imeti boljše službe! Toliko so tem ljudem, kateri se vam povsod ponujajo, vredni Slovenci! In takim ljudem naj mi zaupamo? Sedaj so zopet očitno pokazali, da so vam nasprotni. Pokažite, vi Slovenci, pri prihodnjih volitvah, da ne marate zanje!

„Bauernbund“ na Rudi.

(Izvirén dopis.)

To je vam bil pravi liberalni dirindaj pri „Škofu“ na Rudi, ko je na svečnico tam zloglasni „Bauernbund“ svoje pristaše zbral k zborovanju. Kar v nasprotnem taboru leze in gre, vse je prihitelo tje: Grebinski tržani, po novem lipskem mostu pripeljali so se pliberški „purgarji“, njim na čelu znani naš prijatelj, liberalcec plem. Metnic; iz Velikoveca prihital je nemško-narodni Pinterič s svojim kardelom, učitelji in uradniki, stari in mladi liberalci, ali kratko rečeno, vsi, katerim je geslo: tudi mi ne maramo za Slovence. Kmetov je bilo v začetku le malo, ali pozneje zbralo se jih je večje število, nekaj tudi iz nemške lavantinske doline. Slovenskih narodnjakov bila je majhna peščica navzočih. Izbrali so si bauernbundarji Rudo za svoje zborovanje, kraj tik nemške meje ležeči, ker v trdo slovenski zemlji bi se ne upali častno nastopiti. Govorili so gg. Kiršner, Plavec, Čare in Černik. Od naše strani sta se jim pogumno nasproti stavila gg. Podgorc in Treiber ter oporekala vsem njihovim neresničnim trditvam.

Načelnik „bauernbunda“, dosedanji državni poslanec Fr. Kiršner, vezal je v pozdravnem svojem govoru stare otrobe o lepi slogi med nemškimi in slovenskimi kmeti in omenjal, da je bil koroški kmet vedno svobodoljubljen, saj so koroški vojvode bili kmetje.

Predsednikom shoda se je volil na predlog „kmet“-a pl. Metnic-a, gostirja v Pliberku, „kmet“ g. Papič, bivši stotnik in zdaj posestnik treh lepih podedovanih kmetij, pri sv. Neži blizo Velikoveca. Mi smo mislili, da je ta gospod že bolj zmeren postal, ali varali smo se; ta dan pokazal je zopet svoje liberalne rogove.

Kot prvi govornik nastopil je „kmet“ gosp. Plavec, inženir, stavbinski podjetnik in posestnik Škorjančeve pristave v Lovankah blizo Doberlevsi. Govoril je celo uro, ali zelo dolgočasno, in je poročal o svojem delovanju v deželnem zboru. Omenjal je stavbe nove deželne bolnišnice v Celovcu in se opravičeval, zakaj je liberalna večina deželnega zbora zoper vpeljavo usmiljenih sester v deželno bolnišnico, trdeč stare neresnice, da so posvetne postrežnice veliko ceneje in strežejo več bolnikom, kakor usmiljene sestre. Dalje je poročal o stavbi lipiškega mosta, o gradbi novih lokalnih železnic in naznanja, da se bo z zgradbo železnice Sinčaves-Železna Kapla bržkone že v prihodnjem letu pričelo (?). Ko je govoril še o predlogu gledé plemenskih bikov, razlaga h koncu še znani predlog mil. g. knezoškofa o kmečkih domovih in izjavi, da mora temu predlogu nasprotovati, ker bi vsled tistega kmečka posestva zgubila svojo vrednost. (??)

Ko predsednik vpraša, ali želi kdo k tej točki besedo, oglesi se g. Podgorc. Ali predsednik Papič mu je ne dovolil, češ, da on ni kmet, tukaj pa smejo sami „kmetje“ govoriti (!). Vendar vpraša še shod, če sme g. Podgorc govoriti. Oglasila sta se zdaj tudi narodna kmeta Kavšljár iz Gorenč in Poltnik iz Šmihela nad Pliberkom ter sta odločno zahtevala, naj se dá našim gospodom beseda. Zborovanje sicer sklene, da sme g. Podgorc govoriti, ali celih pet ur sta morala gg. Podgorc in Treiber čakati na besedo. Po tako dolgem času, ko so nasprotniki že ves utis za sebe imeli, se je jima beseda milostljivo dovolila.

Drugi govornik je bil g. Čare p. d. Pavkar v Št. Jakobu blizo Celovca. Ovi gospod je znan strokovnjak v gospodarskih zadevah in je res lepo in temeljito poročal o pregledovanju davčnega katastra. Le to bi mi želeli, da bi on svoje lepe zmožnosti porabil v podporo boljše stvari in ne podpiral ž njimi trohnelo drevo liberalizma.

Kot tretji govornik je nastopil dosedanji državni poslanec za velikovski okraj, liberalni kmet gosp. Kiršner. Govornik g. Kiršner ni, ali resnici na ljubo moramo povedati, da primeroma na slabe svoje zmožnosti še dosti dobro zastopa svojo stran. Da bi mogel priti v kak odsek, dejal je g. Kiršner, in mogel za gospodarstvo kaj koristiti, pristopil je v začetku, ker z ozirom na veliko večino slovenskega prebivalstva v njegovem okraju ni mogel pristopiti h kakemu nemškemu narodnemu klubu,

nemški levici (!). Ali radi vladnega vetra se v isti ni dobro počutil in je bil zadugi čas (t. j. par mesecev od 6 let!!) „divjak“. Dalje pravi, da mu je težavno še nadalje poslanec biti (!), ali vendar, ako mu volilci zaupanje naklonijo, hoče mandat sprejeti. Pristopil pa bo za slučaj izvolitve nemški ljudski stranki. Res čuden gospod ta Kiršner! V eni sapi, ko trdi, da z ozirom na veliko število Slovencev v velikovškem okraju ne more kakemu nemškemu narodnemu klubu pristopiti, zopet trdi, da bo on pristopil nemško-narodni ljudski stranki, tedaj tisti stranki, kateri pripadajo zagriženi nasprotniki Slovencev. dr. Steinwender in drugi Súdmarkovci in sploh zakleti naši nasprotniki. In tega gospoda naj bi mi Slovenci volili! Gosp. Kiršner, kako se glasi nemški pregovor: „Nur die grössten Kälber wählen ihren Metzger selber.“ Dalje govori še zoper zadruge in zahteva, da dežela prevzame vsa zavarovanja. Konečno še govori o svojem delovanju v deželnem zboru in se baha, da, kar se je dobrega za kmeta predlagalo v deželnem zboru, to je večinoma on predlagal. — Ali kaj!?

Dosedanji trije govorniki niso dosegli posebnega vspeha za shod, pač pa četrti govornik gosp. Černik, nemški kmet in dosedanji državni poslanec za lavantinsko dolino, ki ima izvanredno zgovornost. Kaj sodimo o tem gospodu? Doma se vede kot pravi kristijan, ob enem pa hodi po deželi okrog z liberalnimi profesorji in odvetniki, udriha po duhovnikih, ki se potegujejo za pravice krščanskega in slovenskega ljudstva. Slovenski kmetje, sodite sami, ali je to pravi krščanski mož. Pojme ima vse zmešane. Najpoprej živo popisuje razne rane kmečkega stanú, slabe posle, vojaščino, in pride do zaključka, da je tega zla vse liberalizem kriv. Kaj so si neki v tako obilnem številu zbrani liberalci pri tem mislili? Potem obrne ost in udriha po krščanskih strankah. O Poljakih pravi, da sedi v njihovem velikem klubu samo jeden kmet. Ali pripomniti moramo tukaj, da slovenski listi nikoli niso hvalili počenjanje poljskih žlahčičev. Dalje napada nemški katoliški list „Kärntner Landbote“, češ, da ovi list neresnično o njem piše. Potem začne se bahati, koliko je on dobrega za kmete v državnem zboru predlagal ali „klerikalci“ ga dostikrat niso podpirali. Ali je tukaj pri tem poročilo g. Černik resnico govoril ali ne, nam ni mogoče razsoditi, ker nismo navzoči bili pri dotičnih glasovanjih v državnem zboru. Sploh, pravi gosp. Černik, je vse le zasluga njegove nemško-narodne stranke, da se je v državnem zboru v gospodarskih vprašanjih na boljše obrnilo. Res smešno; krščanske stranke so se borile za kmeta že dolgo poprej, ko je liberalizem še v cvetju bil in nemško-narodne stranke še bilo ni, in kako bi mogla tako majhna stranka, kakor je nemško-narodna stranka, ki šteje samo 20 udov, toliko doseči? Nazadnje obrnil se je g. Černik še zoper slovenske duhovnike in udrihal po njih po liberalnem načinu, češ, da ljudstvo šuntajo in priporoča konečno g. Kiršnerja kot kandidata. To je tedaj tisti imenitni Černik, kterega liberalci po celi deželi okrog vozijo kot svojega parade-kmeta in ki jim tako izvrstno služi, ker tako izvrstno zna kmetom pesek v oči metati. Kajpak, da so mu navzoči liberalci burno ploskali, ko je končal svoj dolgi govor. (Konec prihodnjíc.)

Dopisi prijateljev.

Iz Celovca. (Petindvajsetletnica.) Dne 11. febr. t. l. je minilo 25 let, odkar je g. Ivan Teršelič kot črkostavec vstopil v tiskarno družbe sv. Mohorja v Celovcu. Vsa leta je vestno opravljal svoj posel, zato si je družbeni odbor štel v svojo dolžnost, da g. Teršeliča ob tem redkem dogodku dostojno odlikuje, ne da bi slavljenec o tem prej kaj slutil. Imenovani dan se je zbralo več gospodov družbinega odbora v pisarni tiskarne. Podpredsednik družbe sv. Mohorja, prečast. gosp. Lambert Einspieler, stolni školastik itd., je s primernim nagovorom, v katerem se je spominjal razvitka družbene tiskarne in vzornega delovanja g. Teršeliča, izročil slavljenecu častno nagrado in častno diplomu. Diplomó je jako okusno in lepo izdelal gosp. Drag. Hribar v Celju. Besedilo se glasi: „Odbor družbe sv. Mohorja v Celovcu si šteje v prijetno dolžnost, da izrazi gospodu Ivanu Teršeliču, črkostavcu v tiskarni družbe sv. Mohorja, ob priliki njegove službene petindvajsetletnice občno priznanje in zahvalo za marljivo njegovo službovanje, ktero je opravljal od dné 11. svečana leta 1872. neprenehoma do današnjega dné v imenovanem zavodu, ob jednem mu izročujoč to pohvalnico v trajni spomin njegove vestnosti in stanovitosti v službi. V delu je moč! — V Celovcu dné 11. svečana 1897. Za odbor: Predsednik: dr. Val. Müller; tajnik: Jan. N. Hutár. Za tiskarno: Ravnatelj: Simon Janežič; poslovodja Vekoslav Legat.“ — Redko je v naših časih, da kdo vstraja v jedni in isti službi toliko let. Zató je taka vstrajnost vredna tem večje pohvale. Ker je

g. Teršelič vedno v ozki zvezi tudi z našim „Mir“-om, odkar izhaja, mu od srca čestitamo ob tej priliki tudi mi, želeči: Še na mnogaja leta! —ru—

Iz Žihpolj in Golšovega. (Gospodu župniku v slovo!) Česar smo se že dalj časa bali, to se je žalibog zdaj zgodilo; zapustili so nas obče-spoštovani čast. g. Šimen Čemer, župnik na Žihpoljah, in ob enem farni oskrbnik na Golšovem; ter se preselili na župnijo Št. Rupert ob Celovcu. Prav težko je nam bilo pri srcu, in solze so nam igrale v očeh, ko so na svečnico od nas slovo jemali, zakaj bili so zvest dušni pastir, izvrsten pridigar, vnet za čast božjo. Koliko so storili za čast božjo in blagor cerkve v teku sedmih let, kar so bili pri nas, to mora priznati vsak. Vpeljali so bratovščino živega rožnega venca in cecilijansko petje. Pred dvema letoma so se veliko trudili in pripomogli, da se je na novo popravila podružna cerkev sv. Urha, ker bila je že zelo zanemarjena. Lansko leto, ko smo na Golšovem dobili nove zvonove, in se je zvonik in farovž popravil, so vse delo mojstersko sami vodili. Koliko truda in skrbi pa taka reč stane, to ve le tisti, ki je s tako rečjo že opraviti imel. Bili so tudi zvesti slovenskemu narodu, zato so jih nasprotniki sovražili in preganjali. Zatorej č. g. župnik, Vam izrekamo tem potom prisrčno zahvalo za vse nauke in ves trud, ki ste ga nam skazali! Želimo od srca, da na svoji novi fari doživite veliko veselih in prijetnih dnij. Vam, šent-Rupertski farmani, pa čestitamo, da dobite tako vzornega in za božjo čast vnetega dušnega pastirja, nam pa Bog daj njim enakega naslednika. *J. H.*

Iz Žihpolj. (Kiršnerjev volilni shod.) V nedeljo dne 7. t. m. bil je na „Kanonhofu“ nemškutarski volilni shod. Bivši državni poslanec Franc Kiršner poročal je v dve uri trajajočem, večinoma nerazumnem govoru o svojem delovanju v državnem zboru, o strankah, in kaj je on vse že za kmeta tam „dosegel“. Tožil je, da kakor zdaj znamenja kažejo, se začne vlada bolj na Slovane ozirati, da bode mladočeh dr. Kajzl denarni minister itd. — bila je cela jeremijada o „zatiravanju“ jedino lojalne (?) nemške stranke. Govoril je, da njegova stranka ni proti Slovincem, ali pa proti veri in duhovščini, samo proti tistim „hujskačem“, ki pridejo od drugod na Koroško zgago delat. Kako bi bil lep mir, ko bi se mi Slovenci dali kar tako potlačiti ali pa če bi legli živi v grobove. Na Prosekarjevo interpelacijo, kaj misli o pogodbi z Ogersko, ali je zanjo ali proti njej, je odgovoril, da je proti pogodbi v tem smislu, kakor je zdaj. Glavno pa je, da se tostranska drž. polovica obvaruje preplavljenja z žitom iz Ogerske in da se ne zatrosijo živinske bolezni čez Ogersko k nam iz iztočnih dežel. Za Kiršnerjem je govoril na zahtevo v slovenskem jeziku g. Krasnik v Svetni vasi, pa tako, da se mu je vse smejalo, v mešanici iz nemških, hrvatskih in slovenskih besed. Jezil se je na shod v Borovljah dne 2. t. m., napadal gosp. Legata, repencil se nad nekim kaplanom iz Celovca z nemškim imenom (klici: Rozman), udrihal po profesorju Kovaču, češ, naj bi užival pri miru svojo penzijo in ne še zdaj zgago delal tu po Koroškem; dalje je vihtel svoj skrhani meč čez papeža in škofa, naštevaje koliko da imajo dohodkov.* Tako so šle kvante naprej, vsi navzoči pa so se mu krohotali. Rekel je, da liberalna stranka ničesar ni dosegla v državnem zboru (!), klerikalna še manj, in se izrekel, da je on „tudi Slovenec“, ali „napreden Slovenec“. Naj volimo „Slovence“, pa ne klerikalce, ter pozivljaj navzoče v boj proti strašanskemu „klerikalnemu zmagu“. Čenčal je tudi o tem, kako so prej drli kmete po gradovih, posebno na Humbergu, in več takih stvari. — Za njim se je oglasil za besedo Greg. Janih p. d. Šajnik v Medborovnici; govoril, kako bi se imeli med seboj ljubiti in da so vsega razpora krivi ptuji agitatorji ter opominjal k slogi. — Nazadnje se je oglasil še posestnik in mlivar Pavel Rac p. d. Cinglar v Dolu, občina Kotmaraves, kvantal o krvavi zgodovini inkvizicije (klic: brrr), o gromadah, o moči mnihov, o letu 1848., opominjal naj volijo „fortschrittlich“, sicer pridejo ti strašni časi zopet nazaj itd. Pri tem kvantanju je bilo še nasprotnike sram in so odkimavali z glavami, ter vmes govorili, da je učeni g. Cinglar moral nehati. — Za predsednika shodu je bil izvoljen okrožni zdravnik v Vetrinju g. dr. Blumenthal. Učiteljji so bili navzoči iz Kotmarevasi in Vetrinja. Ljudstva je bilo precej veliko, ali komaj polovica iz volilnega okraja Kiršnerjevega, vsi drugi iz rožne doline. Pivovar Oblasser iz Podgore je pripeljal vse hlapce seboj na mnogoštevilnih vozov, ker so se bali kakega proti-govornika iz Celovca, da bi mu lažje zabranili govoriti. Shod so skliceali čisto na tihem in so le svojim privržencem poslali vabila. Novega smo na tem shodu slišali malo, tem več pa smo se — smejali!

Iz Bekštanja. (Bekštanjska posojilnica v Ločah) imela je lani 172.868 gld. 48 kr. pro-

*) Tukaj se je Krasnik lahko znesel nad imenovanimi gospodi, ko nobenega ni bilo, da bi mu bil stopil pod zobe. Zakaj pa je bil v Borovljah tako krotek?!

meta. Pristopilo je na novo 36 zadružnikov, izstopilo 8, in šteje posojilnica koncem l. 1896.: 397 zadružnikov, kateri imajo v deležih s pripisano dividendo 6542 gld. 60 kr. Hranilnih vlog vložilo se je 20.993 gld. 35 kr., izplačalo 24.276 gld. 21 kr., in je koncem leta njih stanje z obrestmi vred 77.787 gld. 60 kr., ktere so vložene na 398 knjižicah. Stanje danih posojil pomnožilo se je za 7003 gld. in znaša koncem leta 76.921 gld., in sicer na menjice 64.456 gld., in na dolžna pisma 12.465 gld., ktera zadnja so vknjižena na zemljišča. Pri drugih zavodih ima posojilnica naloženih 11.850 gld. Čisti dobiček znaša 836 gld. 9 kr. Rezervni fond je narastel na 3401 gld. 50 kr.

Od Drave ob baškem jezeru. (Nova požarna brambra.) Slovenci smo vneti za vsak napredek. Mi podpiramo in pospešujemo z veseljem vsako podjetje, ki ima dober namen in korist. Ali včasih se pa pod „dobrim namenom“ in „občno koristjo“ skrivajo drugi nameni in druge koristi, namreč, da se naše že itak omahljivo ljudstvo pridobiva za nemško-liberalne misli. Mi smo za medsočno podporo, ko bi nas zadela nesreča, ali ravno za neko požarno društvo pri nas na Dravi, Brdu, v Droljah itd. se ne moremo prav ogreti, ker so naše vasi, katerim je društvo namenjeno, predaleč oddaljene jedna od druge in ker ravno to društvo snujejo možje, ki niso naši, marveč zakleti sovražniki slovenskega imena. Pametneje bi vendar bilo, da si vsaka večja vas omisli svojo vsaj malo brizgalnico, vaščani sami med seboj poskušnje imajo, in tako v slučaju nesreče ni treba še le v Drolje g. „hauptmanu“ naznanjat iti. Med tem, ko bi naši „gasilci“ iz različnih vasij se zbrali in po naših ne predobrih klancih in cestah do kraja nesreče prišli, je ja lahko vsa vas v plamenih. Možje, kmetje! Društvo velja denar ter čas in tiste „feuerberške parade“ niso za kmeta.

Iz Gozdanj. (Nepotrebne skrbi.) Še je do prihodnje občinske volitve časa dobrih deset mesecev, a naši sedanji občinski očaki že sedaj modrujejo, kako bi jo takrat „nehvaležnim“ Slovincem, katerim mislijo velikodušno občinski zastop prepustiti, najbolj „zasolili“. Izprazniti občinsko blagajnico, zdi se jim najprimerneje, češ: naj potem Slovenci pokažejo, kako znajo gospodariti. In res, vsa znamenja kažejo, da gospodi res hočejo izvesti ta namen. Ne samo, da se z neko dozdam nenavadno marljivostjo popravljajo občinska pota na občinske stroške, znižala so se za to leto, kakor se poroča iz zanesljivih virov, tudi še občinske doklade od 10% na 5%. To bi bilo seveda prav lepo, dobro in vse hvale vredno, ako stvar ne bi imela že omenjene namere, in to samo iz strankarskega sovraštva. No, nas tako maščevanje zelo malo potare, ker je prav lahko umevno, da v sedanjih časih s tako nizkimi dokladami zamore shajati le občina, v kateri se reveži prerediti s tem, da jih vsak posestnik preživi primerno določen čas. To se seveda tudi sme smatrati kot doklada, in to še le prav sitna. Drugič pa tudi ni želeli, da bi vsako leto bilo plačanih toliko kaznij, kakor lani, zatorej je popolnoma prav, da se denar porabi za pota. Če se bodo morale prihodnjic doklade zopet povišati, kar bode brez dvombe potrebno, bodo tiste s Slovenci vred morali plačevati tudi sedanji očaki, in naši stranki ravno tako ne bode treba, dati kaj iz svojega, kakor zdaj nasprotni. Torej rojaki, le mirno spite radi te zadeve. Nevarnejši bi nam vtegnila postati druga namera, ktero gojijo naši Salomoni in ktero nam je že sedaj izdal neki odbornik. Kakor se govori, mislijo prihodnjic tudi nemškutarji voliti s Slovenci, in sicer (čujte in strmite), volili bodo najneumnejše, ki jih bodo mogli dobiti. To bi bila pa res nesreča, kajti potemtakem, bi v odbor prišel zopet marsikak sedanji kimovec. Po našem mnenju pa slabounnejši ni nobeden Slovenec, kakor je odpadnik lastnega rodu. Nam se seveda pred takimi grožnjami kar hlače tresejo, toda le od smeha. Vendar sem to budalost poročal, da svet izve, koliko in kaj imajo pod klobukom naši ljubeznjivi nasprotniki. Če bodo res iskali „neumneže“, pač sami vedó, kje jih najprej in brez truda najdejo!

Izpod Dobrača. (Pismo slovenskega kmeta.) Če tudi so naši nasprotniki nas koroške Slovence že tako daleč pritirali, da so se mnogi izmed nas že precej navadili nemškega pelina — a vsi ne tako, — tako moram vendar v sredi pelinove grenkosti tembolj pohvalno omeniti par dobrih vinskih kapljic, ki so nam že letos v prvem mesecu tako dobro teknilo, da smem reči: „koroški Slovenci vendar še nimamo pelina brez vina!“ No, bo morda kdo vprašal, ktere pa so te vinske dobre kapljice? Temu z veseljem odgovorim: velečastiti in za nas mnogozasluzni gospodi državni poslanci, g. dr. L. Gregorec, g. A. Koblar in g. dr. Iv. Šusteršič, ki so se v državnem zboru tako neustrašeno za nas potegnili, ter naše stare, krvave in hudoboleče rane, zlasti v šolskem oziru, na tako odličnem mestu odkrili in razjasnili razne krivice, ki se nam godijo, ter ob enem prosili za

odločno odvrnitev vseh teh krivic. Le-ti govori so nam tako dobro teknilo, kakor vinske kapljice na pelinovo grenkost. Slava torej slovenskim poslancem!

Iz Sel. (Slaba pota.) Dolgotrajni dež je napravil v zadnji jeseni dosti škode, zlasti na potih po goratih krajih. Posebno hudo zdelan je pot iz Selske ravne doli do Bajtišča. Ko bi še stal „suhi borovec“, dal bi napraviti na njem spominsko tablo, na kateri bi bilo naslikano, kako se prevračajo vozniki raz pot. T. se je zvrnil že pri Hrovčnikovi peči v potok. Ko so se dobro okopali mož, živina in blago, se je rešilo vse še srečno. L. se je prekucnil z vozom in Pasjem jarku; ojnice so se zlomile in skoraj njega v prsi zabolde. G. je v Drhteh se zvalil z vozom in konjem tako pod pot, da je po grmovji le komaj se ujemal in zopet dovozil nazaj. V. se je zvrnil v Temnem jarku z voli tako nesrečno, da je moral dile pobirati še le drugega dne po robéh in po strminah. Kar se je pa zgodilo F.-u, ko je vozil sol, kavo, sladkor in pivo v flašah domu, o tem pa rajši molčim, ker sam nerad pravi to situost. — Zato bi res bilo živo potreba, da se vozni pot poravná, tu in tam zavaruje, po strminah pa tudi malo preloži. —žb—

Od Mrzle Vode pri Velikovcu. (Slava čč. šolskim sestram!) Ne moremo zamolčati, kako je nas bolelo, ko so našim čč. šolskim sestram v „Narodni šoli“ okna pobili. Pa to še ni bilo zadosti; pritiskalo se je dozdam na nje še od nekatere strani. Da so naše častite šolske sestre vzorne učiteljice, prepričali smo se na prvi otroški slavnosti (božičnici); kar čuditi smo se morali nad nepričakovanim vspehom, kateri se je v tako kratkem času z našimi otroci dosegel. Vsa hvala gre tedaj našim čč. sestram! Pri vsakem nasilstvu bomo njim na strani stali in jih podpirali. Mi jim njih trud in skrb ne moremo poplačati; naj tedaj milostljivi Bog obilo vse povrne v nebesih. Naše čč. sestre tudi izvrstno opravljajo cerkveno petje. Petje je tako lepo ubrano, da šent-Rupertska fara že davno ni imela takih pevskih moči, kakor zdaj. Bog živi naše čč. šolske sestre! *T. C.*

Iz Ovberskih gor. (Človeška neprevidnost in božja previdnost.) Iz nezdol ali nesreč se tudi previden človek uči še previdnejši biti. Previdnost pa je, prej misliti, kaj bi se moglo zgoditi in se nevarnosti izogniti. Pa se zgodi, da si najprevidnejši človek ne vé pomagati in se v nevarnost postavi. Dne 7. t. m. je kmet Pokeršnik, ki je ključar ovberske cerkve, z vozom, ženo in hlapcem hodil domov. Na klancu pri Rafarjevi žagi v gorah zagleda Rafarjevega hlapca, ki je s težko naloženim vozom pri vrhu doli peljal. Spodnji so vpili gori na voznika, naj obstoji, pa ta je vozil le naprej. Pokeršnik ni mogel nazaj, zato je postavil celjaka in voz čisto na rob brega. Ko voznik mimo vozi in konje požene, se celjak ustraši, poskoči in spodrsne. Hlapec, ki je celjaka držal, je padel pod konja. Gospodar in žena sta voz držala, ona je pravočasno izpustila, on pa je zdrknil in padel pod voz. K sreči se kmetu in hlapcu nič ni prigodilo, zvalila sta se doli na pot. Konj je po bregu — po snegu — lepo drčal, a doli je bil lesen hlev, pred tem je uskočil in si zdrobil nogo. Egger iz Grebinja je konja zaklal, ker se zdrobljena kost, vsaj pri živini, ki mirno ne leži, ne dá več uravnati in zaceliti. Kmet ima okoli 200 gld. škode. — Hlapec, ki je vozil doli, je gotovo bil zelo nepreviden, ker je slišal vpitje, pa ni obstal. Pokeršnik bi bil mogel spreči, drugega ne, pa mu ni prišlo na misel. V takih neprevidnih slučajih pa naši kmetje verujejo na previdnost božjo in se njej izročijo. Mi ne moremo zato, si mislimo, ako se brez naše krivde nesreča zgodi; Bog pa je vedel, kaj se bo zgodilo in Bog je pa pripustil iz uzrokov, ktere on sam vé v svoji previdnosti. „Bog me je obiskal.“ Kaj če se kmetom ta trdna vera omaja? Ali bo še prenašal težka bremena in hude nesreče? Zakaj pa se duhovnikom tako zameri, ako se v politiko vtikajo, ker hočejo krščansko politiko, da se vera ne podre?

Koroški deželni zbor.

Usmiljene sestre.

V 7. seji deželnega zbora je utemeljeval posl. Grafenauer svoj predlog, naj se v celovski bolnišnici upeljejo usmiljene sestre, tako-le: „Predlog, kterege danes stavim, ni nov; od l. 1894. sem se je vsako leto ponavljal. Da ga danes zopet stavim, silim me poročilo o denarnem stanju dežele. Zelo potrebno je, da začnemo varčevati. So sicer še drugi razlogi zato, pa o teh morda spregovorim pozneje. Deželni odbor je pred letom dnij odklonil ta predlog in rekel: „Če se vidi, da bodo usmiljene sestre na vsak način stale deželo več, moramo pomisliti, ali je res potrebno, naložiti te stroške deželi.“ Jaz pa hočem dokazati, da svetne postrežnice stanejo deželo na vsak način več, kakor usmiljene sestre, in dež. zbor naj pomisli, ali je res treba teh stroškov! Sicer je to dokazala že „Kärntner

Zeitung“, ali za me ni merodajen kak list, marveč jaz se hočem ozirati na poročilo dež. odbora.

Poročilo pravi o deželni bolnišnici: 25 postrežnic je stalo 6399 gld.; če se odračuni, da plačajo za hrano 2496 gld., ostane vendar še za vsako postrežnico po 156 gld. Bolnikov je bilo v Celovcu povprek 261, pride torej na vsako postrežnico po 10.5 bolnikov. V beljaški bolnišnici je bilo 8 usmiljenih sester. Le-te so v gotovini stale 588 gld., na jedno sestro pride torej 73.5 gld. Bolnikov je bilo po 143, torej jih pride na jedno sestro po 18. V Volšberzi je bilo 6 usmiljenih sester; dobile so 504 gld., torej jedna po 84 gld. Bolnikov je bilo po 104, torej pride na jedno postrežnico po 17 bolnikov.

Poročilo, ki se je predložilo prejšnjemu dež. zboru, pravi sicer: „da pride od 500 bolnikov 16 na jedno postrežnico, in da bi bilo treba 50 usmiljenih sester, ker one strežejo samo po 10 bolnikom.“ Tukaj pa moram poudarjati, da je razmerje ravno narobe, ker v Celovcu stane jedna postrežnica po 156 gld. in oskrbuje samo 10.5 bolnikov, v Beljaku stane jedna sestra 73.5 gld. in oskrbuje 18 bolnikov; v Volšberzi stane jedna sestra 84 gld. in streže 17 bolnikov.

Poleg tega pravi poročilo dež. odbora, da skrbijo v Beljaci sestre tudi za hrano in perilo. To mi je povod pokazati, koliko bodo stale svetne postrežnice na leto več, če bode 500 bolnikov. Če jedna postrežnica streže samo 10 bolnikom in zahteva 156 gld., stane vsa postrežba 7800 gld., brez daril in pokojnin. Če se pa pokličejo usmiljene sestre ter oskrbujejo samo po 15 bolnikov, potrebuje dežela 34 usmiljenih sester, ki bodo stale 2856 gld., t. j. 3944 gld. manj.

Moja gospoda! Dovolim si neko opombo, ki se tiče ne ravno telesno bolnih, marveč denarno bolnih; to je ljudstvo, katero v deželi toži in dihuje. Če prihranimo okrog 3944 gld. na leto, kako lepa podpora bi bilo to za kako občino, za uravnanje potokov itd. Te številke, mislim, so zadosten uzrok, da finančni odsek stvar resno premisli.

Predlog se izroči finančnemu odseku.

8. seja dné 6. febr. Dež. odbor poroča, da se je v Pontablju ustanovila služba okrožnega zdravnika. Sledijo razna poročila o cestnih zadevah in burna razprava o podpori za višjo dekliško šolo v Celovcu, o kateri obširno poročamo na drugem mestu.

9. seja dné 9. febr. Razgovarjali so se o raznih podporah za ceste itd. Dež. odbor predlaga, naj se ne dovoli nameravana cesta na Guggenberg, ki bo stala 26.000 gld. Posl. Grafenauer pa predlaga, naj se ta prošnja ne odbije čisto. Na mesto široke, naj se napravi bolj ozka cesta. Ta predlog, za kterega se je potegnil tudi dr. Steinwender, se sprejme. Dovolim se več podpore.

Politični pregled.

Avstro-Ogerska. Živahno gibanje je po vsej Avstriji povod volitev v državni zbor. Posebno vstrajno delujejo socialdemokratje, da si pridobijo čim več mandatov v peti kuriji. — Deželni zbori nadaljujejo svoje delo. Isterski je že zaključil svoje zasedanje. V štajerski deželni odbor je od kmetijskih poslancev izbran Slovenec, prof. Fr. Robič. To je velika pridobitev štajerskih Slovencev. Liberalci se močno hudujejo nad to izvolitvijo. — Pri ogerski razstavi ob lanskim tisočletnici je primanjkljaja čez pol milijona gold. Plačati jih mora država. — Grof Hohenwart se je s posebnim pismom poslovil od svojih volilcev na Gorenjskem, ker ne bode več kandidoval. Poklicali ga bodo v gospodsko zbornico. — V Florencu na Laškem, kjer je bival zavolj bolezni na dopustu, je dné 8. febr. umrl mladočeški državni poslanec Gustav Eim, star 47 let. Bil je eden najodličnejših in najzmožnejših mladočeških poslancev. Iskren prijatelj je bil nam koroškimi Slovencev. Po leti je navadno bival v Vrbi ali Porečah. Bil je poslanec Eim glavni so-trudnik velikega lista „Narodni Listi“ v Pragi in dopisnik mnogih drugih listov. Mnogokrat je pisal tudi o naših slovenskih razmerah in jih opisal širšemu svetu. Lahka mu zemljica!

Druge države. Italijanom v Afriki se ne prede dobra. Komaj so se z mnogim trdom odkrižali Menelika, že jim silijo drugi rodovi na vrat. Italijani so zavolj tega zelo vznemirjeni. — Na Ruskem so pred leti mnogo židov pogнали iz države. Za one, ki so ostali v državi, pa so veljale zelo ožre postavbe. Sedaj pa se židom ponujajo zopet boljši časi in podajajo se jim razne ugodnosti. Rusom to gotovo ne bode na korist! — Vojska na Kubi med Španci in domačimi puntarji se menda približuje koncu. Obe stranki sta se naveličali dolge borbe in pripravljene ste, skleniti mir. — Po mnogih mestih na Laškem so napravljali dijaki (studentje) velike nemire. Na več krajih so morali poseči vojaki vmes. — Na Kreti vladajo zopet nemiri in ponavljajo se stare homatije med kristijani in Turki. Požigajo, kjer le morejo in nihče ni varen življenja. Kdor more beži, mnogo

je že umorjenih. Nastati zna iz tega še večja vojska. Grška je odposlala na otok že mnogo vojakov na več ladjah.

Novičar.

Na Koroškem. V zadnjem času je v političnem oziru na Koroškem zelo živahno gibanje. Shod sledi shodu, tako od nasprotne, kakor od naše strani. Nasprotniki se na vso silo urivajo tudi med Slovence, kakor kažejo poročila na drugem mestu. Dolžnost vsakega Slovenca je zató, da pridno obiskuje slovenske shode, in da z vso močjo deluje za našo stvar. Le če vsak rodoljub stori svojo dolžnost, smemo upati uspeha! Ne zanašajmo se torej drug na drugega. Vsak posameznik naj prime za delo, kajti nasprotniki naši delujejo javno in še bolj tajno s takimi silami, kakor še nikdar poprej. Sedaj se našim dobrim Slovencev hlinijo z raznovrstnimi obljubami in na razne načine, po volitvah pa, ako bodo zmagali, se zopet dolgih šest let za nas ne bodo pobrigali. Posebno bauernbundovci delujejo na vse pretege, da bi spravili zopet svojega Kirschnerja v državni zbor, to je tistega Kirschnerja, ki je že večkrat pokazal, kakšen prijatelj kmetov da je, in ki je ves čas vlekel v državnem zboru z judovsko nemško-liberalno stranko. Sedaj pravi, da je tudi on Slovenec; mi pa Boga prosimo, da nas takih Slovencev obvaruje, kajti poturica je hujša od turka. Torej rojaki — na delo in ne udajmo se! — Novo žandarmerijsko postajo so dobili na Mostiču. — V Celovcu se je ustanovila podružnica nemškega katoliškega šolskega društva na Dunaju. — Sv. misijon so imeli v Medgorjah in v St. Tomažu. Na obeh krajih sta vodila sloveča jezuvita o. Doljak in Vrhovec. Dné 14. t. m. se je začel misijon v St. Jurji ob Zili. — Cesar je imenoval feldmaršallajtnanta Milde pl. Helfensteina imejteljem kranjskega pešpolka št. 17. (Kunovcev). — Notar dr. Fr. Bertold je otvoril svojo pisarno v Celovcu. — V Vrbskem jezeru je utonil 15-letni F. Berger. — Občni zbor Koroške kmetijske družbe bode v Celovcu dné 18. marca. — Dr. Steinwender je s svojimi pristaši imel shod v Štebnju ob Zili. Pa slabo mu je šlo. Naši so bili v večini in zahtevali naj se govori slovenski. Ko se je ponujal za kandidata neki Werniš, zaklicali so, da ne potrebujejo novih kandidatov, ker imajo že svojega (Peitlerja). Več poročamo prihodnjic. — „Bauernzeitung“, katero izdaja luteranec Bertschinger, bode odslej izhajala trikrat na mesec. Bode torej še več kvarljivih naukov sejala med Slovence. — O sijajnem našem shodu pri Dürnwirthu, ki je bil zelo dobro obiskan, poročamo več o prihodnji številki, ker nam danes ne dostaja prostora.

Na kranjskem. Novo mašo je pel v Kamniku dné 31. jan. e. o. Bernard Jamar, frančiškan. — Kmetsko združbo so ustanovili v Horjulu. Pristopilo je že nad 130 udov. — V Brightonu na Angleškem je umrl židovski bogataš baron Born, ki je pokupil veliko planin po Gorenjskem, ter je v nadlego kmetom. Mnogo jih je izpodrinil iz domače zemlje. Zapustil je dva sina in jedno hčerko. — Umrl je robarski župnik M. Lavtizar. — „Leonova družba“ v Ljubljani šteje sedaj 15 ustanovnikov, 61 rednih in 41 podpornih članov.

Na štajerskem. Štev. 5. vrlega „Slov. Gospodarja“ v Mariboru je izšla povodom tridesetletnice tega lista v lepi praznični obleki s podobami prvih treh urednikov: dr. Ulage, dr. Preloga in dr. Gregorca. Bratskemu listu čestitamo! — Pobožna družba krščanskih družin v mariborski škofiji šteje že 22.245 družin z 111.630 udi. Res velikansko število! — Volilni red na Štajerskem prenaradijo tako, da bodo volitve tudi na kmetih direktne. — Dné 27. jan. se je v neki gostilni v Framu igral Fr. Černej z revolverjem. V šali je pomeril na tovariša M. Janežiča, revolver se je sprožil in Janežič je obležal takoj mrtev. — Kot slovenski kandidatje nastopijo pri državnozbornih volitvah gg.: dr. J. Hrašovec, H. vit. Berks, Drag. Hribar (V. kurija), dr. L. Gregorec, Fr. Robič.

Na Primorskem. V Trstu imajo od 17. do 28. t. m. občinske volitve. Slovenci so se nanje dobro pripravili. Dné 7. t. m. so napravili 6 shodov. — V Gorici je bil dné 7. febr. slovesno posvečen za škofa mil. msg. dr. Ant. Mahnič. Bilo je navzočih 5 škofov. Prestol krške škofije zasede novi škof dné 25. marca. — Na Reki so imeli hud volilni boj. Zmagala je avtonomna stranka, t. j. tista, ki hoče mesto ohraniti vsaj nekoliko samostojno in ga ne čisto spraviti pod Mažarsko.

Po drugih deželah. Amerikanci imajo zmirom nekaj novega, posebnega. Mesto Kansas City v združenih državah dobilo je ženskega „župana“, ki sedaj vlada mesto. Tak „župan v ženskem krilu“ je kakor nalašč za — pust! — V Atenah je umrl nenadoma avstrijski poslanik, baron Kozjek. Bil je koroški rojak, rojen v Trušnjah kot sin tamošnjega oskrbnika. — V Zagrebu so sodili stenjevaške roparje, ki so spravili več ljudij iz tega sveta. Trije so obsodili na smrt in jih tudi že usmrtili. Trije

so obsojeni v dosmrtno ječo, drugi pa v zapor od 10 do 20 let. Vseh je bilo 14. — V Italiji je umrl general Cadorna, ki je bil l. 1870. na čelu italijanskih čet zasedel Rim in oropal sv. očeta njegovega posestva.

Duhovniške zadeve v Krški škofiji.

V stalni pokoj sta stopila č. gg. Kl. Varmut, župnik v Tifen-u, in vč. Jan. Einspieler, župnik v Ukvah. — Č. g. J. Wilhelmer, provizor v St. Jožefu na Trati, je prestavljen v Kremsbrücken. — Dné 7. febr. je bil slovesno inštaliran č. g. župnik Sim. Čemer na župnijo St. Rupert ob Celovcu. Dné 14. febr. je bila inštalacija č. g. župnika Iv. Sirk-a na Žihpoljah, dné 21. pa bode č. g. župnika Fr. Štingl-a v Kotljah. Vsem gospodom čestitamo! — Prestavljeni so č. g. K. Schiwitz, provizor v Preitenegu, v Marija Sveče; č. g. K. Kaponig, kaplan v St. Vidu, kot provizor v Tifen; č. g. Fr. Tutl, kaplan v Volšberzi, v St. Vid.

Zahvala.

Ker iznenaden ter do srca ginjen na krasen nagovor prečastitega gospoda stolnega školaštika Lamberta Einspielera k svojemu 25letnemu delovanju kot črkostavec v tiskarni družbe sv. Mohorja nisem se mogel v prvem trenutku koj s primernimi besedami in dostojno zahvaliti, zatorej se tem potom prisrčno zahvaljujem v prvi vrsti preč. g. školastiku Lambertu Einspielertju za prelepi pozdrav, potem slavnemu odboru družbe sv. Mohorja, kakor tudi gospodu ravnatelju Simonu Janežiču ter gospodu Vekoslavu Legatu, vodji tiskarne družbe sv. Mohorja, za prekrasno „spomenico“ ter za velikodušno darilo. Nadalje se tudi srčno zahvaljujem svojim sodrugom za presrčno voščilo k 25letnici.

V Celovcu, dné 12. februarja 1897.

Spoštovanjem

Ivan Teršelič, črkostavec.

Slovenci, zahtevajte povsod ter rabite samo vžigalice in svinčnike družbe sv. Cirila in Metoda!

V Celovcu dobijo se vžigalice in svinčniki „družbe sv. Cirila in Metoda“ v trafiki gospé Izop, kosarnske ulice številka 7.

Vabilo.

— Hranilnica in posojilnica v Ziljski Bistrici imela bo 28. svečana ob 3. uri popoldne v farovžu v Ziljski Bistrici svoj letni občni zbor s sledecim dnevnim redom: 1. Poročilo o delovanju posojilnice l. 1896. 2. Odobrenje letnega računa. 3. Sklep o čistem dobičku. 4. Volitve odbora. 5. Razni nasveti. Uljudno vabi vse združničke načelnistvo.

Listnica uredništva.

Vse č. rodoljube in prijatelje nujno prosimo, da nam nemudoma in brzojavno poročajo o izidu prvotnih volitev. Vsa dotična poročila naj se pošiljajo g. Vek. Legatu, Mohorjeva tiskarna, v Celovcu. — Pazite posebno na mahinacije bauernbunda in učiteljev.

Loterijske srečke od 13. februarja.

Trst 35 57 30 66 23

Linc 65 85 63 28 48

Tržne cene v Celovcu

dné 11. februarja.

Ime blaga	na birne		na hektolitru	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	5	15	6	44
rž	4	27	5	34
ječmen	—	—	—	—
oves	2	12	2	65
hejda	3	20	4	—
turšica (sirk)	3	22	4	02
pšeno (kaša)	7	—	8	75
hižol	—	—	—	—
repica (krompir)	1	25	2	03
deteljno seme	—	—	—	—
grah	—	—	—	—

Sladko seno je po 2 gld. 60 kr. do 2 gld. 90 kr. kleslo 1 gld. 60 kr. do 2 gld. 40 kr., slama po 1 gld. 45 kr. do 1 gld. 75 kr. meterski cent (100 kil). Frišen speh je po 60 do 70 kr. kila, maslo in puter po 1 gld. do 1 gld. 10 kr. — Vprežne vole plačujejo mesarji po 120 do 165 gld.

Današnja številka obsega šest stranij.

Slovenci! Pridno zahajajte na slovenske shode!

Pijančljivost

se dá ozdraviti z **antibetinom**,* kakor se je že mnogokrat s sijajnim uspehom pokazalo. **Mnogoštevilna zahvalna pisma ozdravljenih se na željo brezplačno na ogled pošljejo.** — Ker zdravilo nema nobenega okusa, zamore se pijaneu dajati tudi brez njegove vednosti. — Ena škatlja velja 2 gld. 20 kr. Dvojna škatlja za bolj zastarane bolezni 4 gld. 40 kr. Ako se denar naprej pošlje, dobi naročnik zdravilo brez stroškov na pošti. Naslov prodajalca: Adler-Apotheke, Lugos, Banat Nr. 721.

* Ime zavarovano.

Pivovarna kneza Adolf Jožef Schwarzenberg v Protivinu (Česko) priporoča

izvozno pivo in ležak.

Je v zalogi in toči se v restavraciji „Kokl“ „k prvemu kraju“

kolodvorske ulice štev. 7. v Celovcu.

Skrbi se tudi za izvrstno kuhinjo, dobra vina in točno postrežbo. Spoštovanjem **R. Kokl.**

Šmoncevo posestvo v Podsinji vesi

je na prodaj. Zemljišča ima 8 hektarov, 73 arov in 45 kvadratnih metrov. Več pove posojilnica v Št. Janžu v Rožni dolini, pošta Podgoro na Koroškem.

Naznanilo.

Pri podružni cerkvi v **Kortah**, obirske župnije na spodnjem Koroškem, je služba za duhovna (deficienta ali pa pokojnika) prazna. Šteje le blizo 100 duš. Letne plače 500 gld. Zamore imeti kravo, par prešičev, 5 ovec. Je tudi za potrebo vsa hišna oprava (Stellungs-Inventar). Več se izve pri župnijstvu na Obirskem, pošta Železna Kapla.

V najem

se dá novo sezidana fužina (kovačnica) z malim stanovanjem v Drobolah. Ponudbe sprejema M. Gabriel, posestnica v Drobolah, pošta Beljak (Villach) na Koroškem.

Iz Ljubljane.

Vsa ta priporočana domača zdravila dobijo se najceneje po pošti; so mnogo let izkušena, z dobrim vspehom rabljena, narejena po originalnem navodilu doktor pl. Trnkóczy-ja, oblastniško potrjena. Vsako zdravilo ima postavno varstveno znamko, je najboljše kakovosti in vedno sveže. Na tisoče zahvalnih pism je vsakemu na razpolaganje.

Posebno so doktor Trnkóczy-ja

kapljice za želodec,

krepčujoče, sliz raztvorjajoče, odpenjajoče, čistujoče in slast vzbujajoče.

1 steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld., 3 tucate 4 gld. 80 kr.

Doktor pl. Trnkóczy-ja odvajalne (čistilne) kroglice.

1 škatljica 21 kr., 1 zavitek 1 gld. 5 kr., 5 zavitev. 4 gld. 75 kr.

Sok za prsi in zoper kašelj

ali doktor pl. Trnkóczy-ja planinski zeliščni sirup, prirejan iz lahko pretvarljivega vapnikovega železa, pomirja kašelj, raztaplja sliz, polajšuje bolečine, boljša draženje pri kašljanju, pomnožuje slast do jedi, pospešuje kri, krepi in poživilja.

1 steklenica 56 kr., 1/2 tucata 2 gld. 50 kr.

Zoper trganje in revmatične bolečine

priporoča se doktor pl. Trnkóczy-ja cvet kot mazilo proti bolečinam v križi, v rokah in nogah itd. ter je izvrstno sredstvo za utrjenje in okrepčevanje kit in mišic človeškega telesa. Tudi dobro gódi v okrepčenje in novopoživljenje po dolgi hoji, težkem delu itd.

1 steklenica 50 kr., 1 tucat 4 gld. 50 kr.

Vse te, kakor tudi vsa druga zdravila razpošilja na vse kraje vsak dan po pošti

lekarna Trnkóczy

zraven rotovža

Ljubljana, Kranjsko.

Kdo pije

Kathreiner-

Kneippovo sladno kávo?

Vsak, kdor hoče svoje zdravje ohraniti in utrditi, pa ob enem noče pogrešati prijetnega kavinega užitka. Bobova kava je, kakor znano, škodljiva, ker preveč živce razburja; ako se jej pa Kathreinerjeva primeša, jej odvzame škodljive učinke. *****

Vsak jo pije, ki se ne čuti prav zdravega. Posebno za take, ki bolehájo na živcih ali v želodcu, izkazala se je Kathreinerjeva kava, čista brez primesi, v tisočernih slučajih kot najboljša, najzdravejša in lahko prebavljiva pijača. *****

Vsak otrok in vsaka ženska naj pije Kathreinerjevo kavo, ki je tečna in se prilega slabemu in rahlemu telesu, naj bo že čista ali mešana z bobovo kavo. S svojim prijetnim, milim okusom se kmalu vsem prikupi.

Vsak, ki hoče pri gospodarstvu kaj prihraniti in vendar uživati okusno in zdravo kavo, naj si kupi Kathreinerjevo kavo. Naj bo čista ali mešana z bobovo, ugajala bo po okusu vsakomu. *****

Kathreiner-Kneippova sladna kava je v resnici zdrava družinska pijača, čist prirodan plod v celih zrnih, iz najboljšega slada izdelana in po Kathreinerjevem, v vseh deželah priznanem in od najveljavnejših strokovnjakov preskušene na načinu z okusom prave bobove kave prekisana. Kathreinerjeva kava združuje toraj v sebi prijetni okus ptuje bobove kave in vse od zdravnikov priznane dobre lastnosti domačega slada. *****

Prošnja: Kdor noče biti goljufan in oškodovan, naj pazi pri nakupu na varnostno znamko in na obliko na strani **Kathreiner**. naslikanega izvirnega zavoja z imenom

Zavoji brez imena „**Kathreiner**“ niso pristni.

E. ZBITEK

podobar v Novosadu pri Olomucu na Moravskem

izdeluje steklene mozaike, sv. grobove, Lurske jame, altarje za procesije sv. Rešnjega Telesa itd. Njegovi izdelki so bili pohvaljeni od sv. Očeta papeža Leona XIII. Tudi ima priznalna pisma iz Petrograda, Carigrada itd.

☛ Ceniki se pošiljajo zastoj. ☛

Na prodaj je Smetanova kajža

v Podjuni. Ima 10 birnov posetve, potrebni gozd in travnike. Cena je 1500 gld. Več pove Jurij Jenšac v Podjuni, pošta Globasnica na Koroškem.

Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda (Gorica)

naznanja, da je otvorilo

☛ društveno zalogo briskih vin ☛ v ulici Barzellini v Gorici.

V zalogi se dobivajo poleg pristne rebule tudi razna domača črna vina. ☛ Za pristnost se jamó. ☛

C. in k. dvorna tovarna za orglje bratov Rieger

v Krnovem (Jägerndorf) avstr. Šlezija, podružnica v Budimpešti VII., Garay-utca št. 48 v lastni hiši.

Dobre cerkvene orglje po ceni z zelo ugodnimi pogoji. Ceniki zastoj.

Nedavno odlikovano na higijenski razstavi v Londonu s prvim darilom, z zlato kolajno.

Med vsemi do sedaj naznanjenimi sredstvi proti skrnini, trganju po udih, čutniški bolezni v zobeh in glavobolu se od prvih zdravniških veljakov kot najboljši pripomoček priporoča

„MIRAKULIN“

ki gotovo pomaga in je najboljšo zdravilo proti tem boleznim. Cena jedni steklenici je 1 gld., po pošti poštnine prosto 1 gld. 20 kr. — Dobiva se v lekarni

Löwenapotheke,

Baruch Gyula, Miskolcz št. 188 na Ogerskem.

Vaše blagorodje! Pošljite mi takoj dve steklenici Vašega izvrstnega zdravila, kterega ne morem pogrešati. Spoštovanjem Chalzel N. Budimpešta, 24. maja 1896.

Ker se mi je Vaš „Miraculin“ dobro prilgel, pošljite mi takoj dve steklenici. Spoštovanjem Paul Tuc v Geviču, 8. junija 1896.

Pošljite mi še eno steklenico „Miraculina“, ker mi pomaga za protin v nogah. Ter. Jahoda v Pragi, 16. jun. 1896.

☛ Pristno le z zgornjo znamko. ☛

Med,

garantiran pitanec, za čebelarje v plehastih škatljicah po 5 kil franko za 3 gld. 50 kr.; v skafih po 20 in 40 kil, kilo po 56 kr.

☛ fini pristni brinjevec ☛ liter po 1 gld. 50 kr., tri litre franko za 5 gld., pošilja proti postnemu povzetju

Egidij Jeglič, trgovec na Selu, pošta Lesce-Bled na Kranjskem.